

Förutsättningarna för rätt till arbetskadelifvränta måste inte prövas i en viss ordning

Lagrum:

34 § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291); 2 kap. 1 §, 4 kap. 1 § och 8 kap. 3 § lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring

Försäkringskassan beslutade den 11 december 2009 att avslå J.R:s ansökan om livränta enligt lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring, LAF, för tid fr. o. m. den 11 maj 2009 då han inte bedömdes uppfylla grundförutsättningen för rätt till livränta; det bedömdes inte styrkt att hans förmåga att skaffa inkomst genom arbete var bestående nedsatt under minst ett år framåt i tiden och med minst en femtondel. Vid omprövning beslutade kassan den 11 juni 2010 att inte ändra det tidigare beslutet. Därvid framhölls frågan om den försäkrade hade ådragit sig en arbetskada endast skulle prövas i den mån det behövdes för att bestämma ersättning enligt lagen.

J.R. överklagade Försäkringskassans omprövningsbeslut och yrkade att han skulle beviljas livränta. Han åberopade ett förtydligande tillägg från sin psykiatriker och framhöll att det inte kunde föreligga något som helst tvivel om att varaktighetskravet för livränta var uppfyllt. Han anförde också att Försäkringskassans handläggning varit felaktig.

Försäkringskassan ansåg att överklagandet skulle avslås.

Förvaltningsrätten i Växjö (2011-06-21, ordförande Juhlin) yttrade:

Enligt 4 kap. 1 § LAF har en försäkrad som till följd av arbetskada har fått sin förmåga att skaffa inkomst genom arbete nedsatt med minst en femtondel rätt till livränta för den inkomstförlust som uppkommer, om nedsättningen är varaktig eller kan antas bestå under minst ett år. – J.R. har invänt mot Försäkringskassans handläggning i ärendet. Vid en genomgång av ärendet kan förvaltningsrätten emellertid inte finna att det har förekommit några brister i handläggningen som skulle kunna utgöra skäl att återförvisa ärendet till Försäkringskassan. – Försäkringskassan har i det överklagade beslutet endast prövat om varaktighetskravet är uppfyllt. Förvaltningsrättens prövning blir därför också begränsad till denna fråga. Av det medicinska underlaget framgår bl.a. att J.R. lider av posttraumatiskt stressyndrom och att hans aktivitetsbegränsning består av glömska, dålig koncentrationsförmåga och låg stresstolerans. I läkarutlåtandet från specialisten i allmän psykiatri Rolf Stålhandske, den 24 juni 2010, anges bl.a. att J.R. inte har någon som helst arbetsförmåga vare sig som beteendevetare på sin senaste arbetsplats eller någon annanstans och detta för minst ett år framåt. Det framgår emellertid inte av det medicinska underlaget på vilket sätt J.R:s arbetsförmåga är nedsatt i förhållande till ett annat lämpligt arbete. Med hänsyn till detta kan inte det medicinska underlaget anses styrka att hans arbetsförmåga är nedsatt

i minst ett år. Överklagandet ska därför avslås. – Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

J.R. överklagade förvaltningsrättens dom och yrkade att kammarrätten skulle förklara att hans arbetsförmåga var varaktigt nedsatt.

Försäkringskassan motsatte sig bifall till överklagandet och anförde bl.a. följande. Frågan i målet är om J.R. vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut fått sin inkomstförmåga nedsatt under minst ett år. Det kan inte anses visat att nedsättningen av J.R:s inkomstförmåga kan bestå under minst ett år. Intygsskrivande läkare anger att sjukfallet torde pågå ytterligare ett år men anger samtidigt att det är svårt att ange en exakt tidslängd.

Kammarrätten i Jönköping (2011-12-16, Lindgren, Krönmark, referent, Haglund) yttrade, efter att ha redogjort för bestämmelserna i 2 kap. 1 § och 4 kap. 1 § LAF: Försäkringskassan har inte prövat om J.R. varit utsatt för skadlig inverkan eller om övriga förutsättningar i 2 kap. 1 § LAF är uppfyllda. Kammarrätten menar att Försäkringskassan först borde ha prövat om de anmälda sjukdomsbesvären kunde godkännas som arbetsskada och därefter ha prövat om förutsättningarna i 4 kap. 1 § LAF var uppfyllda. Försäkringskassans beslut och förvaltningsrättens dom ska därför upphävas och målet visas åter till Försäkringskassan för ny handläggning. – Kammarrätten upphäver Försäkringskassans beslut och förvaltningsrättens dom samt visar målet åter till kassan för ny handläggning.

Försäkringskassan överklagade kammarrättens dom och yrkade att Högsta förvaltningsdomstolen skulle upphäva domen. Kassan anförde bl.a. följande. För att kunna fastställa om det föreligger en arbetsskada krävs ofta en omfattande utredning. Om övriga förutsättningar för att få livränta eller annan ersättning inte är uppfyllda och utgången ändå kommer att mynna ut i ett beslut om avslag bör kassan inte behöva utreda om det föreligger en godkänd arbetsskada.

J.R. medgav bifall till Försäkringskassans överklagande.

Högsta förvaltningsdomstolen (2013-01-10, Jermsten, Dexe, Nord, Saldén Enérus, Silfverberg) yttrade:

Skälen för avgörandet

Rättslig reglering

Enligt 34 § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291), FPL, får talan mot beslut, varigenom mål återförvisas till lägre instans, föras endast om beslutet innefattar avgörande av fråga, som inverkar på målets utgång.

I 2 kap. 1 § LAF anges att med arbetsskada förstås skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. I 4 kap. 1 § anges att en försäkrad som till följd av arbetsskada har fått sin förmåga att skaffa sig inkomst nedsatt med minst en femtondel har, om nedsättningen är varaktig eller kan antas bestå under minst ett år, rätt till ersättning i form av livränta för den inkomstförlust som uppkommer.

Enligt 8 kap. 3 § andra stycket LAF ska frågan om den försäkrade ådragit sig en arbetsskada prövas endast i den mån det behövs för att bestämma ersättning enligt lagen.

LAF är upphävd, men är tillämplig i målet enligt 1 kap. 3 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Är kammarrättens återförvisningsbeslut överklagbart?

Kammarrätten har visat målet åter till Försäkringskassan för ny handläggning. Enligt kammarrätten borde Försäkringskassan först ha prövat om de anmälda besvaren uppkommit till följd av sådan skadlig inverkan i arbetet som avses i 2 kap. 1 § LAF innan kassan prövade om förutsättningarna för livränta i 4 kap. 1 § var uppfyllda.

Visserligen har kammarrätten i sitt beslut om återförvisning inte tagit ställning till hur Försäkringskassan ska bedöma J.R:s ansökan i sak. Beslutet innehåller dock ett principiellt uttalande om i vilken ordning prövningen av förutsättningarna för rätt till livränta på grund av arbetsskada ska göras och innebär att kassan på nytt måste pröva J.R:s ansökan. Beslutet får därför anses innefatta ett avgörande av en fråga som inverkar på målets utgång i den mening som avses i 34 § andra stycket FPL. Försäkringskassan har därmed rätt att överklaga beslutet.

Måste prövningen av förutsättningarna för rätt till livränta ske i en viss ordning?

För att livränta ska beviljas krävs dels att den försäkrade ådragit sig en arbetsskada enligt 2 kap. 1 § LAF, dels att arbetsskadan föranlett en sådan nedsättning av arbetsförmågan som anges i 4 kap. 1 §.

Kammarrätten har utgått från att prövningen måste ske i en viss ordning.

Om den bedömningen görs att en försäkrads arbetsförmåga inte är nedsatt på det sätt som anges i 4 kap. 1 § LAF, kan ersättning inte utgå även om arbetsförmågans nedsättning har sin grund i en arbetsskada. I sådant fall finns inget behov av att pröva om en arbetsskada föreligger.

Försäkringskassan har följaktligen haft fog för att inte först pröva om J.R. ådragit sig en arbetsskada. Kammarrätten borde således inte ha återförvisat målet till kassan för sådan prövning. Kammarrättens avgörande ska därför upphävas och målet visas åter till kammarrätten för fortsatt handläggning.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens avgörande och visar målet åter till kammarrätten för fortsatt handläggning.

Mål nr 913-12, föredragande Malmborg